

**INFORMACE K PROBLEMATICE SVĚŘENCŮ JEDNOTLIVÝCH TYPŮ ZAŘÍZENÍ
PRO VÝKON ÚSTAVNÍ, RESPEKTIVE OCHRANNÉ VÝCHOVY**

1. Dětské domovy

Definice dle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

(1) Dětský domov pečuje o děti podle jejich individuálních potřeb. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.

(2) Účelem dětského domova je zajišťovat péči o děti s nařízenou ústavní výchovou, které nemají závažné poruchy chování. Tyto děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova.

(3) Do dětského domova mohou být umísťovány děti ve věku zpravidla od 3 do nejvýše 18 let. Do dětského domova se rovněž umísťují nezletilé matky spolu s jejich dětmi.

Z celkového počtu 7 532 dětí, které během deseti let (1995 – 2004) opustily dětské domovy, jich 2 328 (31 %) spáchalo trestnou činnost. Z dětí, které se trestné činnosti dopustily:

- 432 dětí (18,5 %) se dopustilo trestné činnosti před a během institucionální péče,
- 1 866 dětí (87,5 %) se dopustilo trestné činnosti až po opuštění institucionální péče,
- do roka po skočení institucionální péče spáchalo trestný čin 80 dětí (4 %), další (86 %) začaly páchat trestnou činnost až po roce.

Průměrná délka pobytu dětí v dětských domovech je 14, 5 roku.

2. Dětské domovy se školou

Definice

(1) Účelem dětského domova se školou je zajišťovat péči o děti

a) s nařízenou ústavní výchovou;

1. mají-li závažné poruchy chování, nebo

2. které pro svou přechodnou nebo trvalou duševní poruchu vyžadují výchovně léčebnou péči, nebo

b) s uloženou ochrannou výchovou;

c) jsou-li nezletilými matkami a splňují podmínky stanovené v písmenu a) nebo b) a jejich děti, které nemohou být vzdělávány ve škole, jež není součástí dětského domova se školou.

(2) Dětské domovy se školou lze zřizovat odděleně pro děti podle odstavce 1 nebo se v nich zřizují rodinné skupiny odděleně pro děti podle odstavce 1.

(3) Výjimky z ustanovení odstavce 2 může udělit ministerstvo.

(4) Do dětského domova se školou mohou být umísťovány děti zpravidla od 6 let do ukončení povinné školní docházky.

(5) Pokud v průběhu povinné školní docházky pominuly důvody pro zařazení dítěte do školy zřízené při dětském domově, je dítě na základě žádosti ředitele dětského domova se školou zařazeno do školy, která není součástí dětského domova se školou.

(6) Nemůže-li se dítě po ukončení povinné školní docházky pro pokračující závažné poruchy chování vzdělávat ve střední škole mimo zařízení nebo neuzavře-li pracovněprávní vztah, je přeřazeno do výchovného ústavu.

Z celkového počtu dětí 989, které během let 1995 – 2004 opustily dětské domovy se školou, jich 722 (73 %) spáchalo trestnou činnost. Z dětí, které se dopustily trestné činnosti:

- 298 (41 %) dětí dopustilo trestné činnosti před a během institucionální péče,
- 654 (91 %) dětí se dopustilo trestné činnosti po propuštění z institucionální péče,
- do roka po skončení institucionální péče se trestné činnosti dopustilo 122 dětí, další 535 dětí začaly páchat trestnou činnost až po roce,
- u 119 dětí (16%) byla po skončení institucionální péče evidována násilná trestná činnost,
- u 10 dětí byla nařízena ochranná výchova, z toho,
- ve 3 případech byla ústavní výchova změněná na ochrannou výchovu,
- pouze v jednom případě byla ochranná výchova změněná v ústavní výchovu,
- řada dětí spáchala desítky trestných činů, aniž jim byla změněná ústavní výchova v ochrannou výchovu. Konkrétně, 104 dětí (15%) se dopustilo 5 a více trestných činů. Jedná se o děti, které skončily ústavní výchovu po skončení povinné školní docházky (318 tr.č.) a v 16 a více letech (400 dětí).

Průměrná délka pobytu dětí v dětských domovech se školou je 2,4 roku (některé děti jsou v zařízení až 17,4 let).

3. Výchovné ústavy

Definice

(1) Výchovný ústav pečuje o děti starší 15 let se závažnými poruchami chování, u nichž byla nařízena institucionální výchova nebo uložena ochranná výchova. Ve vztahu k dětem plní zejména úkoly výchovné, vzdělávací a sociální.

(2) Výchovné ústavy se zřizují odděleně pro děti s nařízenou institucionální výchovou a uloženou ochrannou výchovou, popřípadě jako výchovný ústav nebo výchovná skupina pro děti podle odstavců 1 a 3, které jsou nezletilými matkami, a jejich děti, nebo pro děti podle odstavců 1 a 3, které vyžadují výchovně léčebnou péči.

(3) Do výchovného ústavu může být umístěno i dítě starší 12 let, má-li uloženu ochrannou výchovu, a v jeho chování se projevují tak závažné poruchy, že nemůže být umístěno v dětském domově se školou. Výjimečně, v případech zvláště závažných poruch chování, lze do výchovného ústavu umístit i dítě s nařízenou institucionální výchovou mladší 15 let.

(4) Výjimky z ustanovení odstavce 2 může udělit ministerstvo.

Z celkového počtu 7 009 dětí, které během let 1995 – 2004 prošly výchovnými ústavy jich 5 510 spáchalo trestný čin. Z celkového počtu dětí, které se trestného činu dopustily, se :

- 2 130 dětí (39 %) dopustilo trestné činnosti před a během institucionální péče,
- 3 380 dětí (61 %) dopustilo trestné činnosti po propuštění z institucionální péče,
- do roka po skončení institucionální péče se trestné činnosti dopustilo 1 187 dětí (20 %), další 2 193 (80 %) začaly páchat trestnou činnost až po roce,
- u 240 dětí byla nařízena ochranná výchova,
- v 68 případech byla ústavní výchova změněná na ochrannou výchovu,
- pouze ve dvou případech byla ochranná výchova změněná v ústavní výchovu,
- 5 a více trestných činů spáchalo 2 630 dětí – u žádného z nich nebyla změněná ústavní výchova v ochrannou výchovu,
- předběžné opatření před uložením ochranné výchovy bylo uloženo v 386 případech – **ani v jednom tomto případě nebyla ochranná výchova uložena!**

Průměrná délka pobytu dětí ve výchovných ústavech je 1,3 roku. Rozpětí od 1 měsíce až po 13 let (jedná se o děti, které byly před výchovným ústavem umístěny v jiném typu zařízení).